

COOKIES

Hoe zit het nu
echt?

Cuccibu, auteur Linde Mensink
CucciBook Cookies
© 2020, Cuccibu
Uitgegeven door Cuccibu, Nederland

Alle rechten voorbehouden.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enige andere manier zonder bronvermelding of zonder schriftelijke toestemming van de uitgever.

INHOUD

INHOUD	3
INTRODUCTIE	4
COOKIES: SMAKEN EN SOORTEN	5
COOKIES: HOE ZIT DAT JURIDISCH?.....	6
COOKIES: WAT ZIJN DE BELANGRIJKSTE REGELS?.....	7
COOKIES: WAAR MOET IK ALS ORGANISATIE REKENING MEE HOUDEN?.....	9
SLOTWOORD	11

INTRODUCTIE

Het is een veelbesproken onderwerp: cookies. Dan hebben we het natuurlijk niet over de eetbare varianten. Cookies worden ingezet door organisaties op websites, om inzichten te krijgen over bezoekersgedrag of om die bezoekers te tracken (lees: volgen). Tegenwoordig tonen bijna alle websites een cookiemelding. De ene websitebezoeker ervaart dit als storend en klikt deze zo snel mogelijk weg, terwijl de ander zich juist volledig bewust is van hoe ver cookies kunnen gaan in het volgen van hun interesses en het gericht adverteren, en past elke keer minutieus de instellingen aan. Door middel van cookies wordt het namelijk mogelijk om informatie over (het gedrag van) websitebezoekers te verkrijgen. Omdat het hierbij enerzijds om verwerking van persoonsgegevens gaat waarvoor strenge regels gelden en anderzijds om elektronische communicatie waarvoor de Telecomwet van toepassing is, zal een website-eigenaar zich aan de daarop van toepassing zijnde wet- en regelgeving moeten houden. De website is immers niet alleen het visitekaartje van het bedrijf voor klanten, maar ook voor de toezichthouder!

In dit informatieboekje leggen we uit wat cookies zijn, hoe het zit met de daarop geldende wet- en regelgeving en waar je als organisatie rekening mee dient te houden om aan die regels te voldoen.

Reduce Risk, Create Value!

COOKIES: SMAKEN EN SOORTEN

Cookies zijn tegenwoordig niet meer weg te denken uit de online wereld. Ondanks het steeds luider klinken van tegengeluiden over de noodzaak van het inzetten van cookies, is het inzetten van cookies een geschikte manier voor organisaties om inzicht te verkrijgen in hoe de website wordt gebruikt, maar ook om (zeer) gericht te kunnen adverteren. Maar wat is dat nu eigenlijk, een cookie?

Wat zijn cookies?

Cookies zijn kleine tekstbestanden die tijdens het bezoeken van een website worden opgeslagen op de harde schijf van het apparaat (lees: desktop, laptop, smartphone, etc.) van de websitebezoeker. De informatie die de cookies bevatten of verzamelen, maakt het mogelijk om websitebezoekers te herkennen of te identificeren. Er bestaan veel verschillende soorten cookies, met allen weer een eigen doel waarvoor zij worden ingezet. Organisaties kunnen zelf cookies gebruiken (*first-party cookies*), maar kunnen ook cookies afkomstig van derde partijen inzetten (*third-party cookies*). De keuze is reuze: er bestaat een groot aanbod aan leveranciers die weer allerlei verschillende cookies aanbieden met verscheidene doeleinden. De redenen om cookies in te zetten, kunnen variëren van sessie-management (login) tot (re-)targeting.

Het is van belang om die verschillende soorten en doeleinden scherp te hebben, om de cookies op een juiste manier te kunnen categoriseren. Veel organisaties kiezen voor een speciale cookie tool, die de cookies op de website voor hen inventariseert. Op zich handig, mits de categorisering en grondslagbepaling wordt gecontroleerd op juistheid. Let hierbij goed op dat de categorieën vaak niet eenduidig worden vastgesteld door leveranciers en bepaalde cookies dus mogelijk

een verkeerde categorie krijgen toebedeeld. Dit kan negatieve impact hebben op de rechtsgeldigheid van de gegeven toestemming en het cookiebeleid. Hieronder zullen wij de drie hoofdcategorieën cookies toelichten.

Technische en functionele cookies

Technische en functionele cookies zijn cookies die een website naar behoren laten werken en de technische aspecten van de website mogelijk maken. Voorbeelden hiervan zijn: cookies die de lettertypen inladen, bezoekers verdelen over servers of inloggegevens kunnen onthouden.

Analytische cookies

Analytische cookies zijn cookies die ertoe dienen om het gebruik van een website te analyseren en in kaart te brengen, zodat de kwaliteit en/of de effectiviteit van de website kan worden verbeterd. Hiertoe wordt meestal informatie over hoe vaak en op welke plaatsen de website wordt bekeken, geregistreerd. Deze cookies kunnen zowel op geaggregeerd niveau (dus x aantal mensen) als op persoonlijk niveau (welke pagina's bekeek persoon x) functioneren.

Marketing cookies

Marketing cookies zijn cookies die ertoe dienen om (gericht) te kunnen adverteren. Hiermee wordt meestal informatie over websitegedrag, herkomst en interesses verzameld en geanalyseerd om vervolgens op basis van die analyses bepaalde (groepen) websitebezoekers te 'targeten' (lees: gericht benaderen). In de meeste gevallen is er dan sprake van trackingcookies: cookies waarbij de websitebezoeker van het ene domein naar het andere wordt 'gevolgd', zodat de bezoeker niet alleen op de bezochte website maar ook op de websites die hij daarna bezoekt, gericht advertenties kan ontvangen.

COOKIES: HOE ZIT DAT JURIDISCH?

De regels die gelden voor het gebruiken van cookies worden meestal aangeduid als de cookiewet, de cookieregels of de cookiewetgeving. Uit het feit dat er verschillende benamingen bestaan, kun je afleiden dat 'die ene cookiewet' eigenlijk niet bestaat. Het gebruik van cookies wordt in Nederland namelijk geregeld in de Telecommunicatiewet (hierna: 'Tw')¹ en deels in de Algemene Verordening Gegevensbescherming (hierna: 'AVG').²

Nederlandse Europese wetgeving

Vanuit de Europese Unie (hierna: EU) wordt gewerkt aan een nieuwe overkoepelende wetgeving: de ePrivacyverordening (hierna: 'EPV'). De EPV zal ervoor zorgen dat binnen de Europese Economische Ruimte (hierna: 'EER') dezelfde cookiewetgeving van toepassing is. De EPV is, op het moment van schrijven van dit informatieboekje, nog niet definitief. Over de inhoud wordt namelijk nog onderhandeld.

De wetgeving omtrent cookies, die wij zullen aanduiden als 'cookiewetgeving', is er niet om het inzetten van cookies of het mogelijk maken/tonen van advertenties te verbieden, maar juist om de privacy van de websitebezoeker te beschermen.

Wanneer van toepassing?

De cookiewetgeving is vrij snel van toepassing. Wanneer toegang wordt verkregen tot, dan wel gegevens worden opgeslagen op het apparaat van de gebruiker, zijn de regels al van toepassing. Het toepassingsbereik van de cookiewetgeving gaat dan ook verder dan de meeste organisaties denken. Cookies, maar ook alle 'vergelijkbare technieken' vallen onder het bereik. Denk hierbij aan pixels, technieken als device fingerprinting, Javascripts, web beacons en alle andere technieken waarbij gegevens worden geplaatst en/of uitgelezen. De cookiewetgeving³ blijft slechts dan buiten toepassing als in het geheel geen sprake is van het opslaan van gegevens, dan wel het uitlezen van gegevens op de randapparatuur van de gebruiker.⁴

¹ Artikel 11.7a [Telecommunicatiewet](#).

² Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG ([Algemene Verordening Gegevensbescherming](#)).

³ 11.7a Telecommunicatiewet.

⁴ Autoriteit Consument en Markt: Veel gestelde vragen over de cookiebepaling: https://www.thuiswinkel.org/data/uploads/kennisdocumenten/Veelgestelde_vragen_over_de_cookiebepaling_ACM_2016.pdf

COOKIES: WAT ZIJN DE BELANGRIJKSTE REGELS?

Toestemming

De hoofdregel ten aanzien van cookies is dat er voorafgaand aan het gebruiken van cookies **toestemming** moet worden gevraagd aan de websitebezoeker. Tevens moet voor de websitebezoeker mogelijk zijn om uitgebreide **informatie** te kunnen raadplegen over welke cookies worden gebruikt en waarom.

Toestemmingsvereiste

De toestemmingsvereiste is geregeld in de Tw waar vervolgens naar de voorwaarden van de AVG wordt verwezen. De AVG houdt er een vrij strikte definitie op na. Toestemming moet 1) vrij, 2) specifiek, 3) geïnformeerd en 4) ondubbelzinnig worden gegeven door de websitebezoeker. Dit komt erop neer dat de informatie die geboden wordt voor hetgeen waarvoor toestemming wordt gevraagd, duidelijk moet zijn, in makkelijke en toegankelijke taal moet zijn geschreven en de websitegebruiker geïnformeerd moet worden over zijn recht om de toestemming in te trekken. Dat intrekken van de toestemming moet even makkelijk gaan als het geven van de toestemming. Bovendien zal de toestemming op zo'n manier moeten worden gegeven dat er geen twijfel mogelijk is of de toestemming is gegeven. Tot slot zal de toestemming vrijelijk moeten zijn gegeven wat wil zeggen dat de websitegebruiker geen dwang moet ervaren om toestemming te geven.

Toestemming kan via de cookiebanner worden gevraagd. Om te zorgen dat de cookiebanner aan de toestemmingsvereiste voldoet, moet een organisatie in ieder geval:

1. Weigeringsmogelijkheid bieden;
2. Duidelijk maken voor welke cookiesoorten/-doeleinden toestemming wordt gevraagd;
3. Duidelijk maken wat er verder gebeurt met persoonsgegevens die cookies verzamelen, door een doorlink te plaatsen naar de cookieverklaring;
4. Een actieve handeling vereisen voor het geven van toestemming.
Impliciete toestemming (bijvoorbeeld: door deze website te gebruiken ga je akkoord met het gebruik van cookies) is niet toegestaan!

Uitzonderingen

Waar een hoofdregel bestaat, bestaan meestal ook uitzonderingen⁵. Zo ook ten aanzien van het vragen van toestemming voor cookies. Je hoeft immers niet voor alle cookies toestemming te vragen. De volgende cookies zijn uitgezonderd van de toestemmingsvereiste:

- Strikt technische en functionele cookies;
- Cookies die de website analyseren en in kaart brengen om deze vervolgens te verbeteren; of
- Om bij te houden welke advertentie leidt tot de aankoop van een product, zodat een affiliatie hiervoor een vergoeding kan ontvangen.

Uitsluitend wanneer er sprake is van geen of een geringe privacy-inbreuk bij de websitebezoeker, geldt dat deze cookies mogen worden ingezet zonder voorafgaande toestemming.

⁵ Artikel 11.7a [Telecommunicatiewet](#).

Google Analytics

Ten aanzien van Google Analytics heeft de Nederlandse toezichthouder, de Autoriteit Persoonsgegevens (hierna: AP) een handleiding⁶ opgesteld voor het privacy vriendelijk instellen van cookies, zodat deze zonder toestemming mogen worden geplaatst, mits natuurlijk wordt voldaan aan alle voorwaarden in de handleiding.

Deze uitzondering ten aanzien van analytische cookies met privacy vriendelijke instellingen, is gebaseerd op Nederlandse wet- en regelgeving en uitingen van de Nederlandse toezichthouder, en geldt uitsluitend voor Nederlandse organisaties.

Informatieplicht

Organisaties moeten voldoende informatie geven over welke cookies zij precies gebruiken, waarom én wat dit betekent voor websitebezoekers. Met andere woorden komt aan de website-eigenaar de informatieplicht toe. De vereisten voor het voldoen aan de informatieplicht, zijn te vinden in de AVG⁷ waarop de AP aanvullend handvatten voor beeldt⁸. Informeren over cookies kan in een cookieverklaring die eventueel onderdeel kan uitmaken van de privacyverklaring.

De volgende informatie dient in ieder geval terug te komen een cookieverklaring:

- De doeleinden van de cookies die worden ingezet;
- De grondslag waarop de verwerkingen van persoonsgegevens door middel van het inzetten van cookies plaats zullen vinden;
- De verschillende categorieën cookies;
- Informatie over de derde partijen die cookies inzetten op de website;
- De opslagperiode van de cookie en de bewaartermijnen van de door middel van de cookies verkregen (persoons)gegevens.
- De rechten die aan de betrokkenen toekomen ten aanzien van de door cookies verzamelde persoonsgegevens;
- Informatie over de identiteit van de organisatie die de cookies plaatst;
- Zo veel mogelijk nadere informatie om websitebezoekers een volledig en eerlijk beeld te geven van de verwerking van hun persoonsgegevens.

⁶ Autoriteit Persoonsgegevens, Handleiding privacyvriendelijk instellen van Google Analytics, laatste update 15 augustus 2018: https://autoriteitpersoonsgegevens.nl/sites/default/files/atoms/files/138._handleiding_privacyvriendelijk_instellen_google_analytics_aug_2018.pdf

⁷ Artikel 13 AVG.

⁸ Autoriteit Persoonsgegevens, Cookies: <https://www.autoriteitpersoonsgegevens.nl/nl/onderwerpen/internet-telefoon-tv-en-post/cookies>

COOKIES: WAAR MOET EEN ORGANISATIE REKENING MEE HOUDEN?

Cookies in de praktijk

De meeste regels omtrent cookies zijn in vereenvoudigde vorm terug te lezen op de website van de AP⁹. Toch blijkt het in de praktijk niet altijd even eenvoudig, of juist niet wenselijk, om deze regels te implementeren. Sommige organisaties kiezen er bijvoorbeeld bewust voor om het commercieel belang voorop te stellen en dus niet altijd volgens de regels cookies te plaatsen, toestemming te vragen of de verkregen persoonsgegevens te verwerken. Dit is een contrast met organisaties die juist graag het spreekwoordelijke 'braafste jongetje van de klas' willen zijn en op elk onderdeel van de webpagina toestemming vragen.

Ongeacht de keuzes die de organisatie hierin maakt, is het van groot belang om zich te houden aan de cookieregels, ofwel de Tw en de AVG.

Een paar belangrijke aandachtspunten voor in de praktijk die in de afgelopen jaren naar voren zijn gekomen:

- Een cookie wall (beeldvullende pop-up die de toegang tot websites onmogelijk maakt totdat de websitebezoeker deze pop-up weg klikt door eerst toestemming voor trackingcookies te geven) is niet meer toegestaan¹⁰.
- In het verlengde daarvan, mogen de instellingen of de weigeringsmogelijkheid niet worden 'verstopt'¹¹.
- Vooraf aangevinkte vakjes cookie categorieën leveren geen rechtsgeldige toestemming op¹².

⁹ Autoriteit Persoonsgegevens, Cookies: <https://www.autoriteitpersoonsgegevens.nl/nl/onderwerpen/internet-telefoon-tv-en-post/cookies>

¹⁰ Autoriteit Persoonsgegevens: Websites moeten toegankelijk blijven bij weigeren tracking cookies, nieuwsbericht 07 maart 2019: (<https://www.autoriteitpersoonsgegevens.nl/nl/onderwerpen/i>

[nternet-telefoon-tv-en-post/cookies#mag-ik-als-organisatie-een-cookie-wall-gebruiken-7111](https://www.autoriteitpersoonsgegevens.nl/nl/onderwerpen/internet-telefoon-tv-en-post/cookies#mag-ik-als-organisatie-een-cookie-wall-gebruiken-7111))

¹¹ EU HvJ 1 oktober 2019 C-673/17, ECLI:EU:C:2019:801.

¹² Autoriteit Persoonsgegevens: veel websites vragen op onjuiste wijze toestemming voor plaatsen trackingcookies <https://autoriteitpersoonsgegevens.nl/nl/nieuws/ap-veel-websites-vragen-op-onjuiste-wijze-toestemming-voor-plaatsen-tracking-cookies>

Afspraken omtrent cookies

Ook op Europees niveau wordt met enige regelmaat meer duiding gegeven over online marketing en daarmee de inzet van cookies. Zo heeft de European Data Protection Board (EDPB) recentelijk [guidelines](#)¹³ opgesteld over targeting van social media-gebruikers en de vereisten vanuit de privacyregels van de AVG hieromtrent. De EDPB heeft hier duidelijk gemaakt dat zogeheten ‘targeters’ (adverteerders) én de social media platforms in de meeste gevallen gezamenlijk verwerkingsverantwoordelijken zijn.¹⁴ Daarbij verwijst de EDPB naar rechtspraak van het Europese Hof.¹⁵ Dit betekent dat een organisatie in ieder geval na moet denken over de leveranciers die ingeschakeld worden voor het plaatsen van de cookies en het analyseren van de verzamelde informatie, en afspraken te maken over de gegevensverwerking (het sluiten van een verwerkersovereenkomst met die leveranciers, zie ook het CucciBook over verwerkersovereenkomsten).

Informatieplicht

De ervaring leert dat de meeste organisaties maar moeilijk kunnen aangeven welke cookies zij precies gebruiken en waarom zij die cookies hebben ingeschakeld. Dit brengt met zich mee dat er vervolgens ook niet op een

rechtsgeldige wijze toestemming wordt gevraagd voor het gebruik van de cookies. Het geven van voldoende informatie over de cookies is minstens zo belangrijk als het vragen van toestemming. Zonder een volledige cookieverklaring, voldoe je als organisatie namelijk niet aan de informatieplicht, terwijl een toestemmingsvraag pas rechtsgeldig is wanneer er voldoende wordt geïnformeerd. Een websitebezoeker moet weten waar hij toestemming voor geeft en er dient ook voldoende mogelijkheid tot weigeren worden geboden. Organisaties moeten tevens kunnen aantonen dat bezoekers daadwerkelijk toestemming hebben gegeven voor het plaatsen van specifieke cookies.

Er moet dus niet alleen gezorgd worden voor een cookiebanner met rechtsgeldige toestemmingsvraag en een volledige cookieverklaring, maar ook voor de juiste afspraken met cookieleveranciers en een intern beleid omtrent het inzetten van cookies binnen de organisatie. Op die manier is het in het vervolg duidelijk voor alle betrokken partijen wat er dient te gebeuren voordat er een nieuwe cookie (-tool) wordt ingezet!

---

¹³ EDPB, Guidelines 08/2020 on the targeting of social media users

https://edpb.europa.eu/sites/edpb/files/consultation/edpb_guidelines_202008_onthetargetingofsocialmediausers_en.pdf

¹⁴ EDPB, Guidelines 08/2020 on the targeting of social media users, overweging 85. EU HvJ 29 juli 2019, ECLI:EU:C:2019:629, r.o. 67 ev. (*Fashion ID*)

https://edpb.europa.eu/sites/edpb/files/consultation/edpb_guidelines_202008_onthetargetingofsocialmediausers_en.pdf

¹⁵ EU HvJ 29 juli 2019, ECLI:EU:C:2019:629, r.o. 67 ev. (*Fashion ID*)

SLOTWOORD

De wereld van cookies is constant in beweging. De nieuwe technieken blijven zich ontwikkelen, maar ook de toezichthouders zitten niet stil. Zij geven richtlijnen uit ten aanzien van cookies, maar houden vooral toezicht ten aanzien van verwerking van persoonsgegevens, waaronder de inzet van cookies. Ook voor toezichthoudende instanties is de website van een organisatie het eerste aanzicht. Aan een website valt af te lezen of het bedrijf de geldende (privacy)regels begrijpt én naleeft. Onze Nederlandse toezichthouder, de AP, maakt hiervoor gebruik van websitescans om misstanden te ontdekken. Zo heeft de AP de afgelopen tijd meerdere organisaties aangeschreven die niet op de correcte wijze toestemming vragen voor cookies via de website¹⁶. In de praktijk betekent dit dat bedrijven een zeer uitgebreid en gemotiveerd inzicht moeten geven in hun cookiebeleid.

Wij merken dat de wet- en regelgeving en de verschillende aandachtspunten, in combinatie met de technische aspecten van cookies, vaak als lastig wordt ervaren. Wil je meer informatie over het opstellen en naleven van een correct cookiebeleid of wil je dat wij deze taak voor jou op ons nemen?

De consultants van Cuccibu helpen jouw organisatie graag aan een ‘gezond’ cookiebeleid. Dit doen wij door de huidige cookiebanners te beoordelen, aanbevelingen en voorstellen te doen maar ook mee te denken over en te schrijven van een beleid. Onze consultants beschikken over de benodigde juridische en technische kennis en vertalen deze graag naar de praktijk.

Reduce Risk, Create Value!

---

¹⁶Autoriteit Persoonsgegevens: veel websites vragen op onjuiste wijze toestemming voor plaatsen trackingcookies
<https://autoriteitpersoonsgegevens.nl/nl/nieuws/ap-veel-websites-vragen-op-onjuiste-wijze-toestemming-voor-plaatsen-tracking-cookies>

In een wereld die in toenemende mate digitaliseert, zorgt Cuccibu ervoor dat de onbegrensde mogelijkheden van deze wereld worden benut op een verantwoorde en veilige manier. Cuccibu helpt organisaties met vraagstukken op het vlak van informatiebeveiliging, privacy, cyber security en audit/compliance. Onze professionals op deze gebieden hebben de achtergrond en ervaring om met creatieve en heldere oplossingen iedere organisatie, groot of klein, te helpen!